Woensdag 19 April 1944 DAGBLAD 61ste Jaargang No. 4185

AMIGOE DI CURAÇAO

VOOR BETER GRAVEERWERK ED. H. RAGHUNATH	Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..	Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.	Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.	ED. H. RAGHUNATH Madurostr. 26., tel. 1397 UW JUWELIER

5000 Vliegtuigen boven Europa.

Steeds drastischer maatregelen in Engeland.

Nog 15 Japanse schepen in de grond geboord.

Russen veroveren Balaclava.

HEVIG BOMBARDEMENT OP BERLIJN.

W. W. Hercher seint uit Londen:

Naar vermeld wordt zijn de Heinkel fabriek voor bommenwerpers te Oranienburg op 32 kilometer ten Noord-Oosten van Berlijn en de vliegtuigmontagefabriek te Rathenow op 55 kilometer ten Noord-Oosten van Berlijn Dinsdag door Noordamerikaanse Vliegende Forten en Liberators aangevallen.

De bekendmaking van het Noordamerikaanse Hoofdkwartier zeide, dat „beide doelen zichtbaar gebombardeerd werden met goede resultaten". Een machtige luchtvloot van waarschijnlijk 2000 bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen viel het gebied van Berlijn en andere Duitse militaire doelen aan. De berichten van de as spraken van verwoede luchtgevechten boven de gehavende nazie-hoofdstad waarbij „een groot aantal" Noordamerikaanse vliegers per valscherm in de stad zou neerdalen uit brandende vliegtuigen. Een andere strijdmacht van Liberators ronkte over het Engelse Kanaal en hervatte de bestoking van de invasie-fortificaties in het gebied van Pas de Calais. Britse Mosquito's vielen de nacht tevoren Keulen aan en strooiden mijnen in de vijandelijke wateren ten koste van één toestel.

Overdag bood een reusachtige strijdmacht van misschien duizend Noordamerikaanse Mustang, Thunderbolt en Lightning gevechtsvliegtuigen dekking aan de viermotorige bommenwerpers. Grote strijdkrachten van middelzware en lichte bommenwerpers van de Noordamerikaanse expeditie-luchtmacht voegden zich in de late namiddag in het offensief zodat het aantal Geallieerde vliegtuigen dat van Britse bases uittrok meer dan 2500 vliegtuigen bedroeg. Marauders van de 9e luchtmacht troffen militaire doelen in Frankrijk en de rangeerterreinen van Charleroi in België. Het weer had de Marauders op de grond gehouden sedert 13 April toen zij de rangeerterreinen van Namen en het vliegveld van Chièvres in België bombardeerden.

Britse en Geallieerde Mitchells, Bostons en Mosquito's van de 2e Britse tactische luchtmacht vielen ook militaire doelen in Noord-Frankrijk aan. Een ME410 en een DO217 werden neergeschoten boven Frankrijk door ronddolende Typhoon gevechtsvliegtuigen.

Een groep Vliegende Forten, die doordrong tot het gebied van Berlijn, maakte melding van verwoede luchtgevechten tegen 200 nazie-gevechtsvliegtuigen. Andere groepen meldden, dat zij tussen de 50 en 75 vijandelijke gevechtsvliegtuigen ontmoetten bij het naderen van de doelen. (Londen, (AP) 18.4).

LUCHTAANVAL OP WEST-EUROPA EN BERLIJN.

De Raf heeft een van haar hevigste aanvallen in weken gedaan op West-Europa. Meer dan 1000 vliegtuigen vlogen naar Frankrijk, Mosquito's namen op Berlijn. In totaal gingen 14 van onze vliegtuigen verloren.

Tevens werden mijnen gelegd in de vijandelijke wateren. Ook Noordamerikaanse bommenwerpers, deden mede aan deze verrichtingen en waren vooral in actie boven het Noord-Westen van Duitsland.

Het Britse ministerie van luchtvaart deelde mede, dat de voornaamste doelen de spoorwegverbindingen van Frankrijk waren, o.a. te Noisy, Le Sac en Juvisy (bij Parijs), waar fabrieken gevestigd zijn. Ook Rouaan en Terg genier werden aangevallen. Een en ander wees uit, dat dit de hevigste luchtaanval is, die ooit op Frankrijk is uitgevoerd. Aan de aanval deden vliegtuigen voor korte etappen evenals grote Britse vliegtuigen mede. Op deze manier kon de grootst mogelijke hoeveelheid bommen vervoerd worden.

Tergnier is een van de vijf spoorwegkruispunten, die men deze week met de grond aan het gelijk maken is. Het ligt minder dan 160 km. van de Kanaal-kust af en iets meer dan 160 km. ten Noord-Oosten van Parijs. Rouaan is een belangrijk kruispunt op de spoorlijnen van Parijs naar de Kanaalkust. (Londen, (AP) 19.4).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Op 18 April sloegen onze troepen ten Oosten van de stad Stanislawow de aanvallen af, welke gedaan werden door vijandelijk voetvolk en tanks en brachten zij hevige verliezen toe in manschappen en materiaal.

In de richting van Sebastopol veroverden onze troepen de stad Balaclava, districtscentrum van de Krim, na de vijandelijke weerstand te zijn overwonnen.

In andere sectoren van het front heersten er verkenningsactiviteiten. Op 17 April vernielden of ontwrichtten onze troepen aan alle fronten 21 Duitse tanks. 36 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het afweervuur.

In de nacht van 17 op 18 April deden onze lange afstands vliegtuigen een massa-aanval op het spoorwegknooppunt en zeehaven Constanza. Als gevolg van het bombardement werden vele branden gesticht. Verschillende hevige ontploffingen bij de haven en het spoorwegknooppunt werden gezien. Een onzer vliegtuigen keerde niet terug." (Moskou, (AP) 18.4).

DE STRIJD OM SEBASTOPOL.

Het Sovjet-communiqué zegt, dat de as-troepen wanhopige weerstand bieden tegen de Russische mariniers die door de dalen ten Zuiden van Sebastopol oprukken. Deze mariniers doen dit in een opmars die ten doel heeft een verbinding tot stand te brengen met de grote massa van het 4e Oekraïne-leger. Tezamen wil men den een aanval doen op de grote Krimhaven. De Duitsers zijn doende zoveel mogelijk belemmeringen en struikelblokken in de weg der Russen te leggen; bovendien worden alle bruggen over de bergstromen opgeblazen. Yeremenko's troepen hebben gisteren de kustplaats Kalaklava genomen. Vandaag zijn zij al zover, dat ze enige druk kunnen oefenen op de hoofdweg naar Sebastopol, dat ongeveer 12 km. van de eigenlijke haven ligt. Daar een andere troep de weg naar Yalta tracht te bezetten, wordt Sebastopol thans van het Zuiden en Zuid-Oosten bedreigd.

Voor de mariniers is het een reuzenkarwei om door de ontzaglijke barricaden van omgehakte bomen, bezaaid met mijnen, heen te dringen. Maar zij zijn al in het zicht van Sebastopol. De Russen hebben de rivier de Tsjornaya weten te overbruggen waarbij zij veel weerstand ontmoetten, voordat zij de Fedukin-heuvelen beklommen. Van elke rotspunt schoten de Duitsers daar op hen er waren trouwens ook vele hinderlagen gelegd. De berichtgever zeide, dat de vijand zeer grote verliezen leed, toen oorlogsschepen en bombardementsvliegtuigen aken met zelfaandrijving tot zinken brachten. Op het ogenblik zijn alle vliegvelden van de Krim in Russische handen. (Moskou, (AP) 19.4).

HET ARENDSNEST.

Het nieuws van vandaag.

De furie is weer losgebroken. Na verschillende dagen van een betrekkelijke rust in de lucht boven West-Europa hebben de Geallieerde luchtstrijdkrachten het offensief hervat met ongeëvenaarde hevigheid. Het lijkt er inderdaad veel op, dat dit de bombardementen zijn, die de invasie rechtstreeks moeten voorafgaan. Binnen de laatste 24 uur zijn meer dan 5000 vliegtuigen boven Europa verschenen, Zuid en Oost Europa dan nog niet meegerekend, waar de Geallieerden ook doelen in Italië, Joegoslavië en Roemenië hebben aangevallen.

Gisteren overdag kwamen ongeveer 2000 Noordamerikaanse bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen boven het gebied van Berlijn om er vliegtuigfabrieken aan te vallen. In de namiddag togen 500 vliegtuigen uit om doelen in Noord-Frankrijk en België te bestoken. In de afgelopen nacht voerde de Raf haar grootste aanval in weken uit. Meer dan 1000 Britse vliegtuigen vielen rangeerterreinen en fabrieken in Frankrijk aan. En hedenmorgen trok de Noordamerikaanse luchtmacht weer „in zeer grote sterkte" uit, waarbij doelen te Kassel, Eschwege, Paderborn, Gutersloh, Lippstadt en Werl werden gebombardeerd. Wellicht meer dan 1500 vliegtuigen namen aan de verrichtingen van hedenmorgen deel.

De invasie-koorts stijgt meer. Berichten uit Stockholm en andere Europese bronnen meldden, dat het Hoofdcommando der Duitsers de landingen „elk ogenblik" verwacht. In Engeland zelf worden steeds drastischer maatregelen getroffen.

Na het verbod aan de diplomaten om te vertrekken zonder een heel speciale vergunning, is een verbod uitgevaardigd tegen stakingen; voorts zouden alle treinen door de regering zijn opgevorderd en kan op ieder moment de politie de straat schoon vegen. De Britse radio zond een waarschuwing aan de Fransen om zoveel mogelijk voedsel te vergaren „tenminste tot de dag der bevrijding komt". En waarschijnlijk — zo werd nog gezegd — zal bij de invasie ook nog geen voedsel kunnen worden aangevoerd door de Geallieerden.

De bestorming van Sebastopol heeft gestadig voortgang maar de berichten doen blijken, dat de Russen te kampen hebben met uitgebreide versperringen. Van de overige sectoren van het Oostfront is weinig te melden.

In de wateren van de Stille Oceaan en het Verre Oosten zijn weer 15 Japanse schepen in de grond geboord en de bombardementen op de vijandelijke eilandenbases duren onophoudelijk voort.

ARBEIDERS VLUCHTEN VAN PLOESTI.

Berichten uit Bern in het „Aftonbadet" zeiden, dat volgens diplomatieke kringen de arbeiders van de Roemeense spoorwegen en olievelden bij honderden van hun werk vluchten als gevolg van de hevige Geallieerde luchtaanvallen. Voorts werd gezegd, dat de Duitsers een cordon van troepen geworpen hebben om de fabrieken van Ploesti en de arbeiders verboden hebben te vertrekken zelfs wanneer zij vrij zijn. Het bericht zeide, dat de aanvallen op de spoorwegcentra de voorraadvoorziening aan het Oostfront verhinderd hebben en aangezien er een tekort aan arbeiders is, moeten speciale troepen de herstellingswerkzaamheden verrichten. Boekarest zou zonder water en electriciteit zijn en 40 procent van de bevolking zou zijn ontruimd uit de stad (Stockholm, (AP) 18.4).

HET KAN BEGINNEN.

Een Berlijnse correspondent van een Frans nieuwsagentschap onder Duits toezicht zeide: „Een hoge Duitse marine officier heeft mij verteld, dat het Duitse Hoofdcommando de Geallieerde maatregelen aan de Atlantische kust zo ernstig opvat, dat hier de mening heerst, dat de invasieverrichtingen op het punt staan te beginnen" (Londen, (AP) 18.4).

Het vertrouwen onder de Geallieerden

Het Britse besluit omtrent reizigers uit Groot-Britannië — behalve de diplomaten van de Verenigde Staten, Rusland en het eigen Gemenebest — houdt de aandacht gespannen. Nu moet er wat gaan gebeuren. Uit de radio's heeft men bovendien vernomen, hoe maatregelen zijn getroffen, waarbij op elk gewenst moment in heel Engeland alle straten volkomen schoon geveegd kunnen worden, de burgers moeten dan maar een heenkomen zoeken in de naastbijzijnde huizen. Bovendien zijn alle treinen door de regering gevorderd, zodat het burgertreinverkeer heeft opgehouden. Zou er morgen op Hitlers verjaardag iets gaan gebeuren? Of later?

De geweldige spanning, die de wereld doorvaart, kan de gekrenktheid over hetgeen den Verenigden Naties is aangedaan niet onderdrukken. Veel is er geprotesteerd. Het spreekt vanzelf, dat al het mogelijke gedaan moet worden om den vijand te verrassen; elk land zal daarvoor zijn offers brengen, ook het onze en verschillende andere Europese volken, die de Duitse bezetting aan den lijve hebben ondervonden. Dat een uitzondering is gemaakt voor diplomaten van landen, die men om materiële belangen naar de ogen moet zien, is een blijk van wantrouwen aan de andere geallieerden. Het aantal Verenigde Naties is inderdaad te groot om ze alle in het geheim te nemen; als alle gezantschapsstaven van 35 landen in Londen het weten, is het geheim verraden en de D-Dag moet geheim blijven. Waarom heeft men echter naast de landen, die materieel gesproken het meest aan de oorlog bijdragen, niet symbolisch bijvoorbeeld ook twee kleine landen — bij loting aan te wijzen — ingewijd, bijvoorbeeld Tsjechoslowakije en Guatemala?

De gehele historie is daar om te bewijzen, dat er nog nimmer door enige grote mogendheid met een belang van een kleine mogendheid is rekening gehouden zo dit niet tevens een belang voor de betrokken grote mogendheid was. Idealisme is den groten mogendheden vreemd. Wij hadden gehoopt, dat het Atlantisch Handvest het begin van een betere verhouding onder de volken zou zijn. De daad van gisteren heeft aan deze hoop de bodem ingeslagen, hoewel vast blijft staan, dat bij de kracht van het idealisme der kleine mogendheden het geweld van de materiële grote machten in het niet zinkt. Men zal de kleine mogendheden tòch nodig hebben.

Wat de Heren Hoogeveen, Martijn & Senior betreft — naar wij hebben kunnen nagaan, zijn deze pas in Washington. Daar vermoedelijk de maatregel van zeer lange duur zal zijn — ingewijden spreken van enkele jaren — is het te verwachten, dat zo Hoogeveen c.s. geen waarborg kunnen krijgen na hun besprekingen ook weer terug te kunnen, zij de reis niet zullen voortzetten. Andere reizigers, Gomez en Van der Laan, zijn op het ogenblik al in Londen. Gisteren is er overigens op gewezen, dat de Britse regering stappen doet om het diplomatieke verkeer enigszins gaande te houden, maar — òók van de gealieerden — onder...... toezicht.

VERNIELING VAN JAPANSE SCHEPEN.

Als volgt luidt een communiqué van de Noordamerikaanse Marine: „Stille Oceaan en Verre Oosten: Noordamerikaanse duikboten hebben het tot zinken brengen gemeld van 15 schepen als gevolg van operaties tegen den vijand in deze wateren als volgt: één grote tanker, twee middelgrote tankers, één middelgroot hulpschip van de marine (herstellingsvaartuig) zeven middelgrote vrachtschepen, twee middelgrote vrachtpassagiersschepen, één klein vrachtpassagiersschip en één klein vrachtschip. Deze acties werden niet bekendgemaakt in enig vroeger communiqué van de marine." (Washington, (AP) 18.4).

Papiamento en Portugees,

door

DR. C. J. H. ENGELS.

Ik las in Amigoe di Curaçao 14 April het artikel van den heer Nic. van Meeteren, dat zo interessant is als wij van dezen werkelijken belangstellende in en verzamelaar van Curaçaose gegevens mogen verwachten.

Het artikel kan als sneeuwbal dienen die voortrollend vele, min of meer gegronde meningen over de oorsprong van het Papiamento in de krant brengt. Omdat ik mij eenmaal in De Stoep No. 7 in een „Inleiding tot de litteratuur van Curaçao" door het bescheiden stukje van een zin luidend: „Zo startte de litteratuur in een spreektaal, die mijns inziens als wortel heeft Portugees", heb blootgegeven, hoor ik ook bij de beweerders („die niet bewijzen") dat het Papiamento van het Portugees zou kunnen stammen.

Dezen krijgen in het begin van Van Meeterens artikel klappen. Ik laat me terwille van de kennis van het Papiamento maar al te gaarne uit mijn tent lokken, zij het meer in een hansop dan in een flink harnas.

De heer Van Meeteren lijkt mij gelijk te hebben als hij beweert dat nimmer afdoende bewijzen zijn geproduceerd over de afstamming van Papiamento uit Portugees. Maar ik voeg toe: evenmin van de afstamming uit Spaans, Gallego.

Het verluidt dat mijne collega van de tanden Dr. Nouel bezig is in een uitvoerig werk deze straks voor de dag te brengen. Terwijl hij maar een straat verder woont is er nog nooit van gekomen dat ik hem met het doel over zijn studie meer te vernemen, ging bezoeken! Dat zou veel minder werk zijn dan dit stukje schrijven, maar het is moeilijk voor zijn huis een auto parkeren en hoewel ik op voorhand geloof dat hij mij van zijn gelijk zou kunnen overtuigen, de kleine gegevens die ik heb zijn te curieus om ze niet eens één keertje te noteren.

Er volgt uit het bovenstaande dat ook het — nogmaals zeer interessante — artikel van den heer Van Meeteren m.i. niet bewijst dat het Papiamento in hoofdzaak een Spaanse (naast de Nederlandse) wortel heeft. Dit zou het al niet kunnen omdat het een historisch artikel is en geen taalkundig, dus niet geheel een taalhistorisch. Een dergelijk artikel kan vermoedens wekken en verstevigen, maar meer niet. De gang van zaken bij het ontstaan van een taal kan alleen teruggelezen worden uit de taal zelf.

Dat mij bovendien lijkt dat de historische gegevens van Nic. van Meeteren als reconstructie hier en daar aanvechtbaar zijn, durf ik haast niet neerschrijven, omdat de heer Van Meeteren een waar geschiedkundige mag genoemd worden naast de brille leerling in de geschiedenis van Curaçao die ik ben.

Als ik echter goed vermoed dat de verklaring van sommige geschiedkundige gegevens in zijn artikel aanvechtbaar is, dat dan de historici voor de dag komen! Ik wil me niet te zeer buiten mijn terrein wagen, slechts mijn verwondering er over uitspreken dat de belangrijke rol welke hij de Spaans-sprekende Indianen, zelfs komende en gaande, laat spelen bij de taalvorming zo afsteekt tegen de onbetekenende rol welke de Indianen althans op het eiland Curaçao bij de gewone voortplanting hebben gespeeld. Biologisch is de Indiaan bij de verschillende types Curaçaoënaar practisch niet aanwezig.

Dat Amelunxen alleen van een Portugees slavenstation („Asiento") gewaagt steekt wel af tegen de bescheiden plaats die Nic. van Meeteren aan de Portugezen afstaat in de locale slavenhandel. Maar nadat ik zijn aandacht een ogenblik getrokken heb op de rol die de Portugese eilanden in de Atlantische Oceaan ongetwijfeld gespeeld hebben als tussenstations bij de oversteek per zeilschip, hetgeen weer zijn invloed gehad kan hebben op de keuze van schip en schepelingen, verlaat ik met grote haast het terrein van de historie om op mijn ervaringen te komen.

Bij mijn geringe talenkennis en onbekendheid met Portugees zou het belachelijk geweest zijn zelfs een begin van een eigen gedachte over deze materie er op na te houden, indien de materie zich niet zelf voor mijn voeten had geworpen.

Voor ik op Curaçao kwam, wist ik niet beter of er werd hier naast Spaans, iets gesproken dat men Papiamento noemde, dat ook weer van het Spaans kwam.

Prof. van Ginneken die ik er op had nageslagen, schreef dat Papiamento een samenstelling was van Spaans, Nederlands, Engels en Frans. Portugees werd niet genoemd. Ik had geen reden om anders te denken.

Als nieuwlichter op Curaçao kende ik geen Spaans, geen Portugees, geen Papiamento. Nu komen mijn ervaringen.

1. Toen ik een mondje Papiament had geleerd, voldoende om hier mijn werk te doen, was het mij onmogelijk Spaanssprekenden, (Venezolanen e.d.) te verstaan en mij aan hen verstaanbaar te maken. (Ik moet trouwens volgens de ervaring, in mijn naaste omgeving ook tegenspreken dat Spaanssprekenden, Papiament gesproken door de geboren Curaçaoënaar (of Curaçaose!) zo maar zouden verstaan. Dit doen zij niet en dat ondanks de Spaanse invloed van de laatste eeuwen op het Papiament bij bijna geen verkeer met Portugese gebieden).

2. Op een goede Zaterdagmiddag (om 18 uur) ongeveer 3 maanden na mijn aankomst hier moest ik met mijn mondje Papiamento twee mannen te woord staan die een taal spraken welke ik nimmer had gehoord!

Ik begreep hun vragen, maar alvorens deze te beantwoorden vroeg ik in mijn zeer gebroken Papiamento welke taal zij toch spraken. Zij antwoordden: Portugees! Het waren Portugezen van Madeira.

De eerste Portugees dien ik in mijn leven te woord stond en die mij begreep via het Papiamento en dien ik begreep uitsluitend via het Papiamento! En dat in de tijd dat ik met Spaanssprekenden niet zonder tolk kon spreken.

Dit door het toeval gegeven experiment heeft, zoals ieder begrijpen zal, grote indruk gemaakt op iemand die vroeger van biologische experimenten hield en de directe waarneming boven alles heeft leren waarderen. Hoe ook de uitslag van werkelijk taalkundig onderzoek van het Papiamento zal luiden, het zal mij niet bevredigen, voor ik er ook een verklaring voor mijn ongezochte, ja onschuldige, ervaring in vind.

3. Ik schreef naar Paramaribo en de Inspecteur van het Onderwijs was zo vriendelijk mij een studie over de Saramaccaanse taal te sturen. De vergelijking met het Papiamento stelde mij teleur.

4. Toen kwam Cohen Henriquez pleiten voor de Portugese oorsprong van het Papiamento. (Het weekblad Curaçao, 1ste jaargang, meen ik). Zijn verklaring leek mij onaannemelijk waar hij de Curaçaose Joden tot vaders van het Papiamento

maakte. Wat dit betreft schaar ik mij achter de argumenten van Van Meeteren. Maar overigens waren verschillende van zijn opmerkingen als het ware mijn gedachte.

5. Kleinere ervaringen wil ik overslaan. Nog slechts: een Nederlander die op een grap van mij dat ik een Spaanse dame in een half uur Papiament kon leren verstaan, reageerde, zei: „Onmogelijk, het lijkt niets op Spaans, het lijkt op Portugees". En toen ik een beetje giftig vroeg, wat hij daarvan wist, deelde hij mede, dat hij jarenlang in Brazilië werkzaam was geweest.

6. Ik acht het tenslotte mijn plicht nog een ander in het geding te brengen: weer eens een dame. Deze woont op Curaçao sedert enige jaren. Zij verstaat Papiamento nog moeilijk. En Gallego is haar moedertaal! Zij ontkent gelijkenis (op het gehoor).

Ik geef het woord weer aan de taalkenners, die allang wrevelig geworden zijn over zulke kinderlijke gegevens. Kinderlijk maar reeël, zij het niet bewijzend!

Het bewijs ligt bij de vergelijkende taalkunde. Een ieder zal trouwens wel willen inzien dat dit artikel zonder praetenties is. Het is een sneeuwbal.

Om terug te komen op het artikel van den heer Van Meeteren: Het lijkt mij dat hij sprekende van het Papiaments dialect, het woord dialect niet in de gebruikelijke betekenis gebruikt.

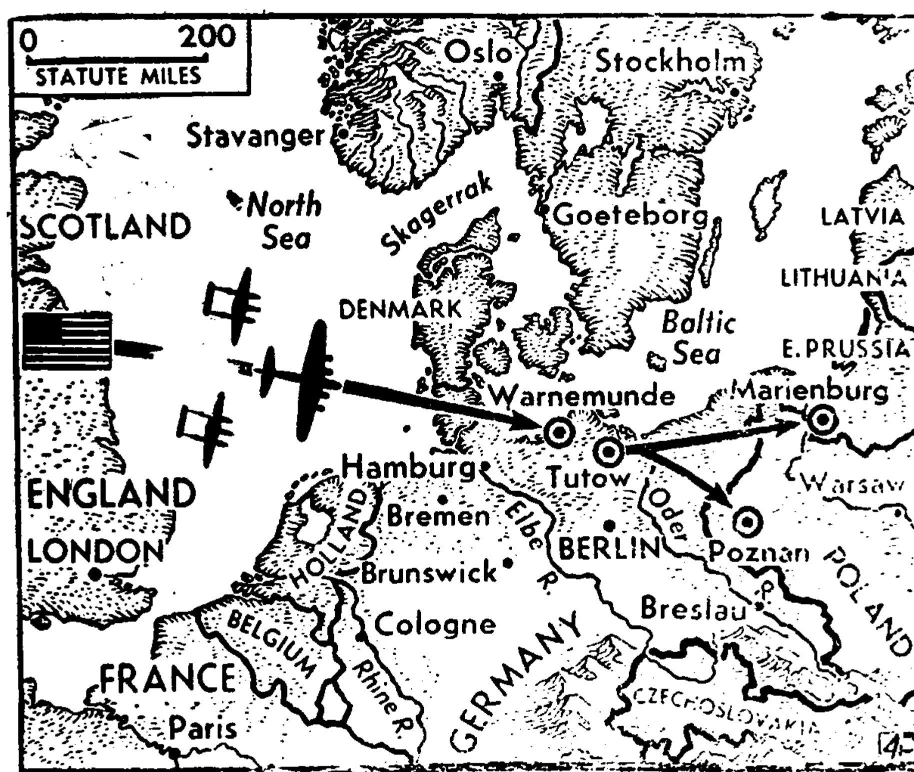
Tot slot: Het doet mij genoegen dat de heer Nic. Van Meeteren herhaaldelijk de aandacht vestigt op de Nederlandse wortel van het Papiamento. Ook mij lijkt dat die veel belangrijker en uitgebreider is dan is uitgekomen in vele artikelen over het merkwaardig verschijnsel: Papiamento.

gen van het bruggehoofd des vijfden legers; deze werden met groot verlies voor den vijand afgeslagen.

In de lucht: Als gevolg van het slechte weder was het zicht te slecht voor grote krijgsverrichtingen, maar toch konden gevechtsbombardementsvliegtuigen aanvallen doen op de bruggen en spoorwegwerken van Arezzo en de vliegvelden van Udine.

Op de laatste plaats werden vliegtuigen, die op de grond stonden, vernietigd.

Gevechtsvliegtuigen bleven het strijdperk verkennen. Negen vijandelijke vliegtuigen werden in het gevecht vernield: van ons worden er acht vermist. Overdag werden meer dan twintig vijandelijke vliegtuigen waargenomen. Ongeveer 1000 enkelvluchten werden gemaakt. (Napels, (AP) 19.4).

Vliegtuigen en pijlen wijzen naar de omcirkelde steden waar Noordamerikaanse bommenwerpers uit Engeland op Pasen de Duitse vliegtuigfabrieken aanvielen. De aanval werd uitgevoerd door 1500 tot 1700 vliegtuigen. De berichten van vandaag geven te kennen, dat het lucht-offensief weer in alle hevigheid is hervat.

BADOGLIO HEEFT MOEILIJKHEDEN.

De kansen van Badoglio om Italië's zes politieke partijen met zijn eigen organisatie te verbinden in een coalitie-regering, schijnen te verminderen. De meeste leiders van de zes partijen, die de Bevrijdingsraad vormen, verzetten zich tegen de eisen van den Maarschalk, dat het Premierschap en vijf belangrijke portefeuilles zullen worden gegeven aan hemzelf en de leden van zijn oude cabinet. (Nepels, (AP) 18.4).

DE DUITSE HOOP.

De „News Chronicle" van Londen verklaarde, dat de Duitsers „hun hoop vestigen op de nederlaag van Roosevelt in de komende presidentsverkiezingen". Het blad zeide voorts: „Zij menen, dat een Republikeinse opvolger minder geïnteresseerd zal zijn in het voortzetten van de oorlog in Europa en dus bereid zal zijn om over een vrede te praten." (Londen, (AP) 18.4).

MUSSOLINI.

De radio van Rome deelde mede, dat Mussolini, die volgens onzijdige bronnen ernstig ziek zou zijn, een vergadering van zijn fascistische marionetten-regering gepresideerd heeft. (Londen, (AP) 18.4).

BOMBARDEMENTEN IN DE STILLE OCEAAN.

Als volgt luidt een bekendmaking: „Het eiland Pingelap werd beschoten en de eilanden Ant, Ulul en Pakin werden gebombardeerd door afzonderlijke patrouille-vliegtuigen van de marine op 16 April. Dezelfde dag werden 45 ton bommen geworpen op vijandelijke posities in de Marshallgroep door Dauntless duikbommenwerpers en Corsair gevechtsvliegtuigen van de 4e luchtmacht der mariniers. Ventura patrouillevliegtuigen van de 2e marineluchtmacht en Mitchell bommenwerpers van de 7e leger - luchtmacht. Kanonstellingen, barakken en gebouwen werden gebombardeerd en beschoten." (Washington, (AP) 18.4).

MENSELIJKE TORPEDO'S.

De Britse Admiraliteit maakte bekend, dat „menselijke torpedo's", die naar het doel geleid worden door twee mannen, die ze berijden in duikerspak, met „opmerkelijk succes" gebruikt zijn tegen de vijandelijke scheepvaart. De torpedo's, die worden voortgedreven door electrische batterijen, bewegen zich met de twee mannen langzaam naar het doel en duiken er dan onder. De neus van het projectiel wordt dan door de mannen bevestigd aan de romp van het vijandelijk schip en een mechanisme met vertraagde uitwerking wordt aangezet, zodat de mannen zich veilig kunnen verwijderen voordat de ontploffing plaats vindt. Desnoods laten de mannen zich gevangen nemen door den vijand. In de vijandelijke basis te Palermo (Sicilië) werd dit geheime wapen o.a. met succes gebruikt en hierbij werd de Italiaanse kruiser „Ulpio Traino" tot zinken gebracht. De mannen, die het waagstuk volbrachten — maar zich nog in vijandelijk gevangenschap bevinden — zijn gedecoreerd (Londen, (AP) 18.4).

SOJA-BONEN IN HAITI.

De aanplantingen van Sojabonen in Haïti hebben groot succes gehad. Noordamerikaanse deskundigen hebben 20 tot 22% olie in de bonen gevonden, terwijl de Noordamerikaanse slechts 12% bevatten. Tegen een of twee oogsten in Noord-Amerika heeft Haïti drie tot vier oogsten per jaar. De Soja-bonen zijn verbouwd op dezelfde terreinen waar de Shada (Société Haitiane-Americaine de Développement Agricole) cryptostesia voor het winnen van kunstmatige rubber had gezet; deze cultuur moest opgegeven worden door het groot aantal marocca-wormen die de wortels der planten vernielden; de Soja-planten zijn er niet door aangetast (Aneta).

JONG CURAÇAO NAAR HAITI.

Wij vernemen, dat de Curaçaose voetbalvereniging Jong Curaçao waarschijnlijk over enkele maanden een bezoek zal brengen aan Haiti om er enkele wedstrijden te spelen.

Laatste Nieuws.

— **Noordamerikaanse Vliegende Forten en Liberator „in zeer grote sterkte" hebben hedenmorgen de vliegtuigfabrieken in het Westen van Duitsland aangevallen in de tweede grote daglichtaanval binnen 24 uren. De aanval werd uitgevoerd door een strijdmacht van ongeveer duizend zware bommenwerpers. De fabrieken voor gevechtsvliegtuigen te Kassel en de fabrieken voor vliegtuigonderdelen te Eschwege ten Zuid-Oosten van Kassel, Paderborn, Gutersloh, Lippstadt en Werl werden aangevallen. Thunderbolts, Mustangs en Lightnings escorteerden de viermotorige bommenwerpers, welker aanval volgde op een der hevigste slagen die de Raf in de laatste weken heeft toegebracht.**

— De Duitse radio beweerde, dat Hongaarse troepen de stad Naduorna op 35 kilometer ten Zuiden van Stanislawow aan het Karpaten-front heroverd hebben.

— **Het communiqué** van Mihailovitsj zegt, dat een slag van twee dagen in voortgang is om het Noordoostelijk deel van Serbië van de Duitsers te zuiveren. Tijdens de gevechten zouden de strijdkrachten in de rug zijn aangevallen door enkele verrader-afdelingen. De felle gevechten duren voort.

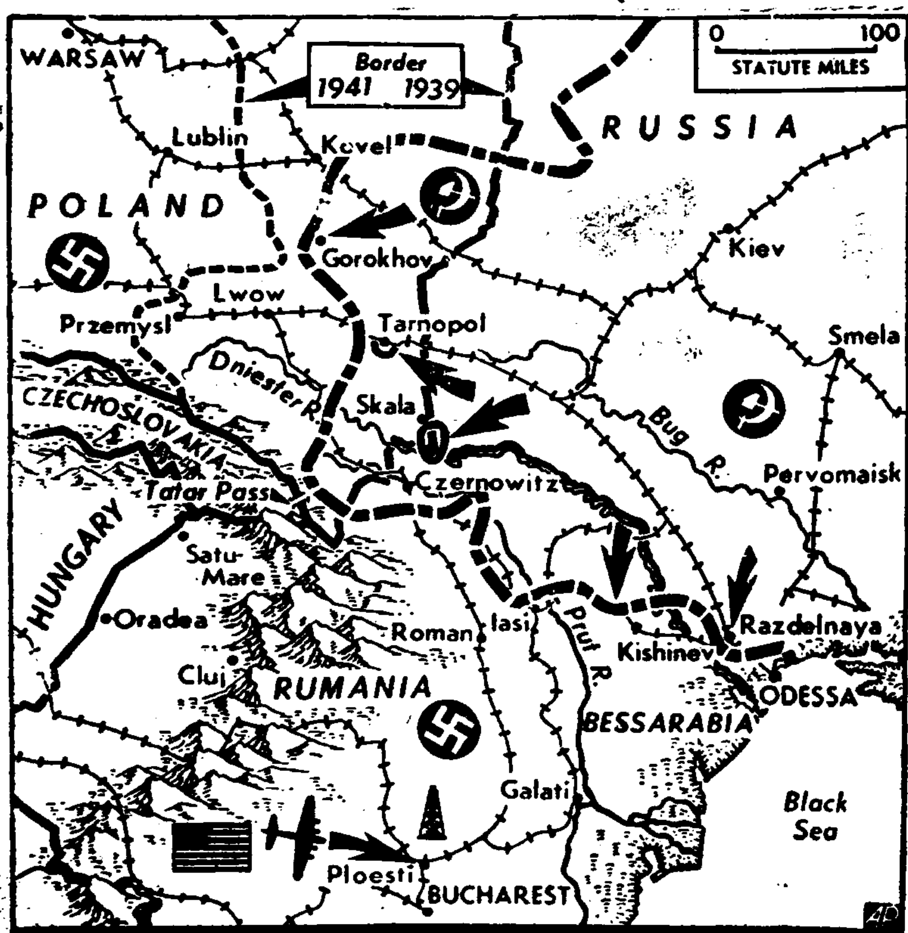
— **In de afgelopen** nacht kwamen vijandelijke vliegtuigen boven Londen en boven Oost- en Zuid-Oost Engeland. Op enkele plaatsen werden bommen geworpen, die schade en slachtoffers veroorzaakten. 13 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield.

— **Volgens** het Hoofdkwartier in Napels wordt een groot vijandelijk verkeer waargenomen, dat uit het Noord-Oosten Rome binnenkomt.

— **De laatste** berichten van het front in Brits Indië delen mede, dat de Geallieerden tot het offensief zijn overgegaan ten Noord-Oosten van Imphal, de Geallieerde basis op de vlakte van Manipur, en „bevredigend voortgang maken". De Japanners verloren tenminste 400 man aan doden en veel materiaal in de slag ten Noorden van Imphal.

— **Het vliegveld** op het eiland Satawan in de Nomoi-atol op ongeveer 250 kilometer ten Zuid-Oosten van Truk is Zondagmiddag geneutraliseerd door viermotorige Liberators, die er 34 ton bommen wierpen. Dit wordt gemeld door MacArthurs Hoofdkwartier.

— **Uit Napels** wordt gemeld, dat de laatste tijd mijnen zijn gelegd in de Donau door Geallieerde vliegtuigen uit Italië als gevolg waarvan het rivierverkeer grotendeels is lamgelegd.

Dit kaartje toont de aanval op Odessa en de oversteek van de rivieren Dnjester en Proet door de Russische strijdkrachten. Meer naar het Noorden vallen de Russen eveneens aan. Bij Skala werden de nazies omsingeld. Een Noordamerikaans vlagje en een vliegtuig wijzen naar Ploesti, het oliecentrum, dat door Noordamerikaanse vliegers uit Italië werd aangevallen.

Buitenland.

HET BRITSE STAKINGSVERBOD.

Noodwetten zijn gemaakt, waarbij het voor de duur des oorlogs verboden is te staken, behalve voor de georganiseerde vakverenigingen en wat deze laatste betreft is het onwaarschijnlijk, dat zij het zullen doen. De maatregel is onmiddellijk van kracht geworden. Hij was het gevolg van het steeds toenemende aantal stakingen. De vakverenigingen zelve hadden vrijwillig opgegeven in oorlogstijd in staking te gaan; alle stakingen die plaats vonden waren in strijd met wat de vakverenigingen wilden. Ernest Bevin heeft zijn maatregel besproken met de vakverenigingen alvorens hij ertoe overging. De maatregel is feitelijk beperkt tot „vitale bedrijven", maar zo wordt gezegd, „in een land, dat op het toppunt van zijn aanval op Hitler staat, is weinig over dat niet vitaal is." (Londen, (AP) 19.4).

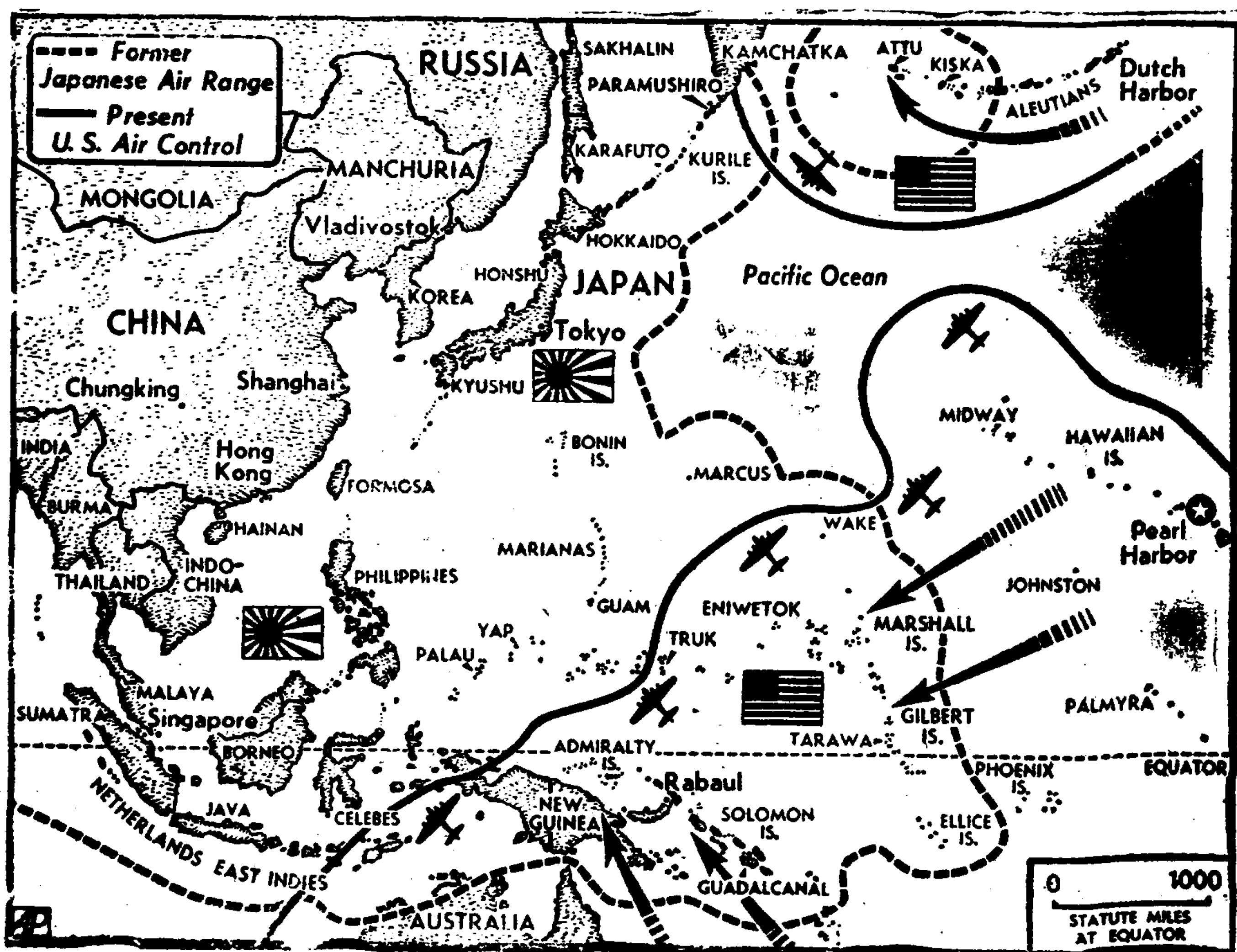
BOODSCHAP VAN MIHAILOVITSJ.

Generaal Draja Mihailovitsj van Joegoslavië heeft een boodschap naar de Verenigde Staten gezonden waarin hij verklaart, dat hij den vijand nu uit Joegoslavië kan werpen zonder de hulp van een enkelen Geallieerden soldaat, indien hij slechts de bescherming heeft tegen de Duitse strafexpedities, die zullen volgen. De boodschap werd gebracht door Kapitein Borislav Todorovic, een speciale afgezant van Mihailovitsj' Generale Staf. Todorovic zeide op een persconferentie in de Joegoslavische Ambassade, dat de strijdkrachten van Mihailovitsj 35.000 tot 40.000 man bedragen en dat 400.000 kunnen worden gemobiliseerd op de dag van Geallieerde invasie. Hij beweerde, dat de Joegoslavische leider Maarschalk Tito slechts ongeveer 25.000 man tot zijn beschikking heeft. (Washington, (AP) 18.4).

COMMUNIQUE VAN NAPELS.

Het communiqué van Napels luidt:

Te land: Onze artillerie en patrouilles waren in actie langs het gehele front. Een opslagplaats voor ammunitie van den vijand werd door ons grof geschut vernield. Gisteren werden 4 aanvallen gedaan op een onzer stellin-

De zwarte lijn en de vliegtuigjes laten zien welk gebied in de Stille Oceaan thans beheerst wordt door de Noordamerikaanse luchtstrijdkrachten. Een dergelijke kaart van de marine werd op een persconferentie te Washington getoond door den Secretaris van Marine Frank Knox. De gebroken lijn toont de grens van het gebied, dat binnen het bereik is der Japanse luchtstrijdkrachten — eveneens volgens een officiële kaart. De pijlen geven de Noordamerikaanse offensieven weer, waardoor de vijand werd teruggedreven: de strijd om de Aleoeten, de invasie der Marshall- en Gilbert-eilanden, de campagne om de Salomons Archipel en het offensief in het gebied van Nieuw Guinea.

DE HEER EN MEVROUW
Van ERP - Keijzer
geven met groote vreugde kennis van de geboorte van hun zoon
TJERK.
San Pedro Hospitaal 18 April 1944 Aruba.

HET CARAIBISCH LABORATORIUM—I.

De Mogelijkheden van de Noordamerikaanse invloed zijn in Caraibië kenbaar.

door

JOSEPH M. JONES.

Buiten het gebied van de Verenigde Staten van Noord-Amerika hebben gedurende de laatste 3½ jaar drie eeuwen van Europese koloniale bekrompenheid kennis gemaakt met de sterke invloed van de Verenigde Staten. Niet de gewone invloed van het ene volk op het andere — door zaken, diplomatie, tourisme — maar door een plotselinge en werkelijke invasie van mannen, mannen zonder vrouwen, duizenden en duizenden Noordamerikaanse soldaten, zeelieden, mariniers, vliegers, ingenieurs, aannemers, regeringsspecialisten, technologen, productie- en voorzieningsmannen van allerlei soort.

Geen mannen uitgekozen door hun handigheid om met vreemde volken om te gaan of door hun scherpzinnigheid en brede kijk op de dingen, maar mannen er op uitgezonden om een baantje op te knappen. Heel gewone Noordamerikaanse John Does.

Vóór 1940 waren de Verenigde Staten in Puerto Rico, de Virgin Eilanden en Panama. Maar de Engelse, Nederlandse en Franse bezittingen in de Caraibische Zee waren zo ver verwijderd van Noordamerikaanse invloed, alsof zij in de Middellandse Zee lagen. Sindsdien hebben de Noordamerikanen bases gebouwd en bemand op delen in de Engelse bezittingen Bermuda, de Bahamas, Antigua, St. Lucia, Trinidad en Jamaica, welke voor 99 jaar gehuurd zijn.

Op uitnodiging van de Nederlanders hebben zij militaire-, marine- en luchtvaart-étabIissementen gebouwd en bemand op de Nederlandse eilanden Curaçao, Aruba en in Suriname. Zij hebben ook de verdedigingswerken van Puerto Rico en de Virgin Eilanden zeer vergroot en deze met vele troepen bemand. Zij hebben in het onafhankelijke Cuba de bases uitgebreid; en door een speciale regeling zijn kleine contingenten Noordamerikaanse strijdkrachten gestationneerd op de verbeterde landingsterreinen, welke door Noordamerikaanse patrouilles op Haïti en in de Dominicaanse Republiek worden gebruikt.

Wanneer iemand veronderstelt dat de Noordamerikanen eenvoudig hun anker lieten vallen bij de Engelse en Nederlandse Eilanden, en daarna grote militaire établissementen bouwden en bemanden zonder het leven op de eilanden te verstoren, denkt hij stellig verkeerd. Wij Noordamerikanen, kochten voor onze behoeften (natuurlijk de gewone dagelijkse behoeften) onze maximum verkrijgbare arbeid, materialen en gerieflijkheden. Duizenden zeer bekwame arbeiders werden onttrokken aan suikerplantages en andere goed lopende industrieën. Als een eiland beter verdedigd kon worden door verdere militaire installaties buiten het gehuurde gebied, werden overeenkomsten gesloten met locale autoriteiten en deze installaties gebouwd. Nieuwe wegen zijn door de Verenigde Staten aangelegd op bergruggen; militaire kampementen, U.S.O.'s en officierenclubs sprongen overal te voorschijn. In werkelijkheid doen Noordamerikaanse legerspecialisten de spoorwegen op Trinidad lopen; en gezondheidsinspecteurs van de Verenigde Staten verboden een van de voornaamste hotels op Curaçao voor de Noordamerikaanse soldaten tot de vliegen uit de keuken zouden zijn geweerd.

Evenmin kan men veronderstellen, dat in hun vrije uren Noordamerikaanse mannen rustig in hun Noordamerikaanse bases en kampementen blijven en cocacola's in de U.S.O.'s en officierenclubs drinken. Zij nemen ten volle deel in het gezelschapsleven en de ontspanning, die het eiland biedt — en als er niets geboden kan worden, dan maken zij het. Noordamerikaanse soldaten met hun onafhankelijke jeeps, zijn overal. Noordamerikanen vullen de hotel-lobbies, de bars, de restaurants, de buitenclubs en de huizen van gastvrije inwoners. Geen deel van het gezelschapsen economische leven in de Caraïbische Zee, dat niet onder Noordamerikaanse invloed staat.

Maar de invloed van de Verenigde Staten hield hier niet mee op. Hij is het politieke rijk doordrongen, botste tegen economische politiek en heeft een diepe invloed geoefend op:

1) Engelse en Nederlandse koloniale politiek en bestuur en

2) locale politieke krachten in hun betrekking tot de Britse besturen.

Deze invloed was voornamelijk officieus en indirect, als een resultaat van de druk geoefend door de critiek van het Noordamerikaanse publiek op de Engelse koloniale politiek.

Daar komt bij, dat in Maart 1942 de Engels-Noordamerikaanse Caraïbische Commissie werd ingesteld op initiatief van President Roosevelt en met volle medewerking van de Engelsen. Om het duidelijk te zeggen, is het een werktuig, waardoor de Verenigde Staten invloed oefenen op koloniale politiek en administratie in het gehele Caraïbische gebied. Maar wat even goed waar is, hoewel niet zo bekend, is dat het patroon van koloniale macht en koloniale samenwerking in het Caraïbische gebied door de Verenigde Staten en Groot-Britannië wordt ontworpen als een patroon dat ook aangenomen kan worden in andere afhankelijke gebieden in de wereld, vooral in Afrika en Oost-Indië.

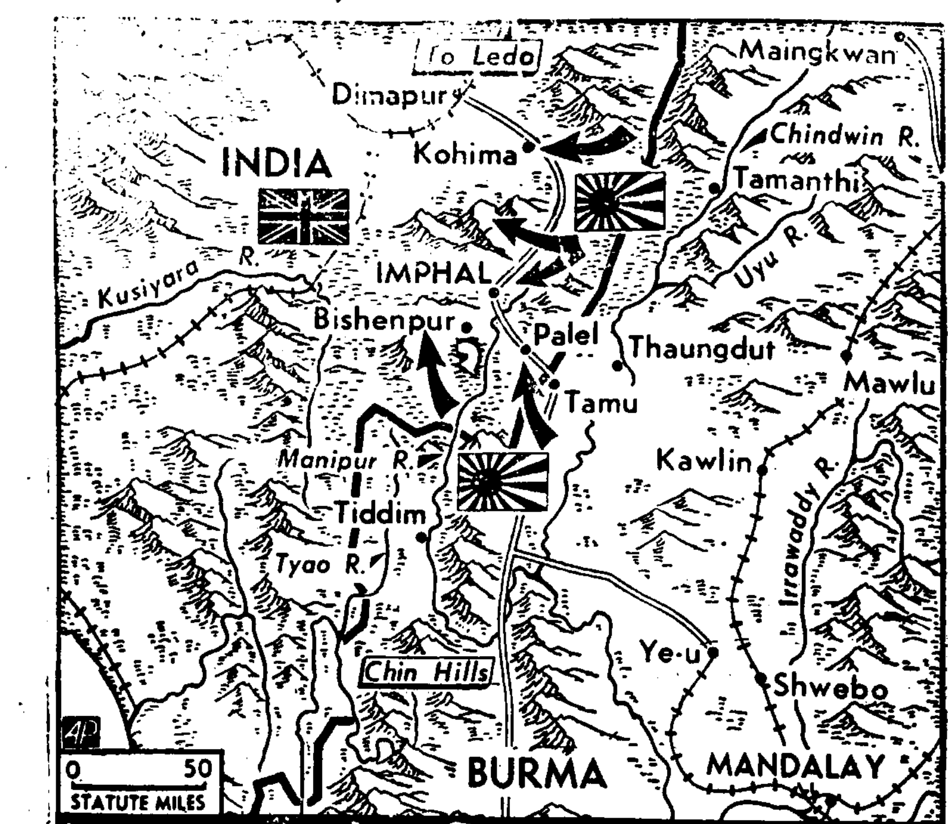
Het Caraïbische gebied vormt dan zo'n goed laboratorium als een sociaal geleerde of staatsman maar zou kunnen wensen, een laboratorium, waarvan de oorlog zo ver is teruggetrokken, dat de na-oorlogse mogelijkheden te voorschijn kunnen treden. In dit laboratorium worden experimenten, dreigend voor de toekomst, uitgevoerd.

Daar, betrekkelijk dicht bij elkaar, zijn eilanden, die veilig gedurende 200 jaar in het bezit waren van drie Europese machten — Groot-Britannië, Frankrijk en Nederland — vóór President Monroe, met een toestemmend knikje van de Engelsen, het Noordamerikaanse verbod tegen verdere kolonisatie op het Westelijk Halfrond uitvaardigde. Er zijn vroegere bezittingen van Spanje: Puerto Rico, nu tot de Verenigde Staten behorend, en de Dominicaanse Republiek en Cuba, nu onafhankelijke republieken. Er is Haïti dat in 1804 onafhankelijk van Frankrijk werd. En er zijn de Virgin Eilanden, door de Verenigde Staten van Denemarken gekocht in 1917.

Op deze Caraïbische eilanden, waren uitgezonderd de enkele stammen Caraïbische Indianen, welke bijna uitgestorven waren, de Europese kolonisten de eerste bewoners, zoals in Noord-Amerika. De Negers, als slaven ingevoerd en vervolgens in de 19e eeuw vrijgelaten, namen de taal, manieren en gewoonten van de kolonisten aan. Als resultaat van deze ver verspreide kruising varieert de bevolking tegenwoordig van een numeriek sterke basis van zuiver zwarten tot blanken (met verschillende tinten), waarvan de licht-gekleurden en zuiver blanken sociaal en economisch het hoogst staan.

De economische basis van de eilanden is voornamelijk suiker, waarin de ongeorganiseerde millioenen van de tropen wedijveren voor de laagste lonen.

Wanneer in dit reageerbuisje van natuurkundige en culturele verscheidenheid, kleursamenstelling en economische armoede, plotseling een grote dosis Noordamerikaanse frisheid, kleuronderscheiding, onconventionalisme, veel geld, grote ideeën, „good will" en onwetendheid met de grondbeginselen van koloniale politiek wordt gevoegd, — wat krijgt men dan? Het is van zeer groot belang voor de Noordamerikanen om uit te vinden wat men dan krijgt, want meer en meer van deze Noordamerikaanse bestanddelen zullen in de andere reageerbuisjes van de koloniale wereld toegevoegd worden.

De pijlen geven de Japanse aanvallen in het Oosten van Brits-Indië uit Birma aan. Volgens het Geallieerde Hoofdkwartier drongen kleine groepen zelfs door tot Bishenpur in een poging om Imphal te omsingelen. Meer naar het Noorden oefenen de Japanners druk op het gebied van Kohima. Hun doel is om de spoorlijn naar Ledo door te snijden. Volgens de laatste berichten zijn de Japanners grotendeels tot stand gebracht.

CURAÇAO

NOG IETS OVER ELIAS.

Thans Desertine in het wereldnieuws.

Het feit, dat het vertrek van Meester Eduard M. Elias samenviel met de aankomst van Meester Adolphe W. J. M. Desertine is door alle Haïtiaanse dagbladen met vreugde begroet. Haïti is nooit zozeer een vacantieoord geweest voor Curaçao doch het toenemend verkeer wordt algemeen becnouwd als een gevolg van de nauwer aangehaalde vriendschapsbanden tussen Curaçao en Haïti. Bij zijn aankomst werd Meester Desertine begroet door den Nederlandsen Consul-Generaal en werd, vergezeld door den Heer Teun Don door den Minister van Buitenlandse Zaken in audiëntie ontvangen (Aneta).

DESINOR VERTROKKEN.

Hedenmorgen is de Haitiaanse journalist Yvan Désinor, die hier o.a. de voetbalwedstrijden verslagen heeft, per vliegtuig vertrokken naar zijn land.

CURAÇAOSE VERENIGING VOOR OPVOEDING EN ONDERWIJS.

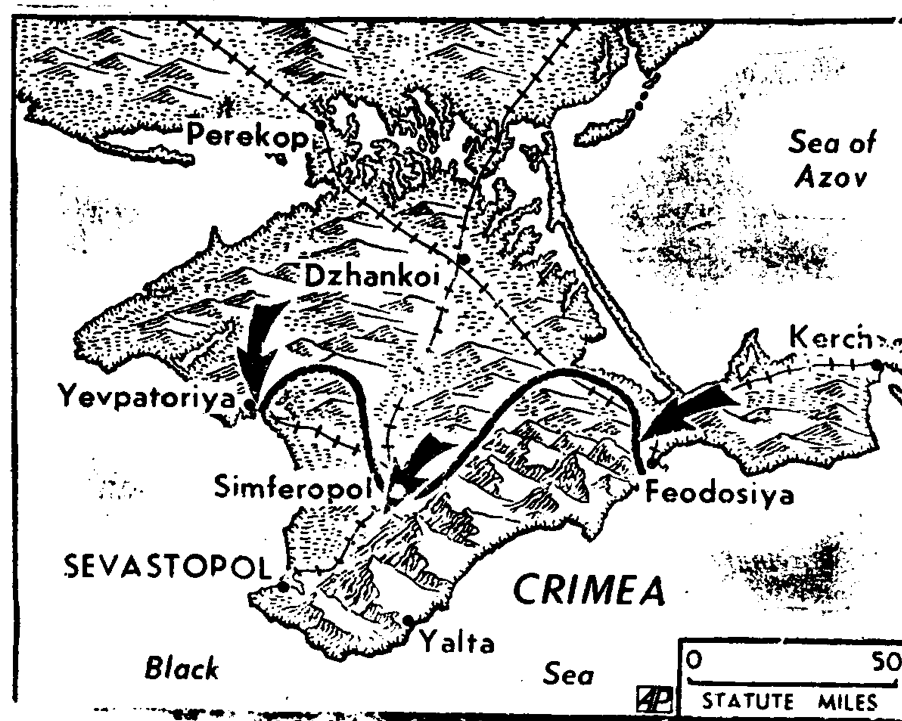
Lezing over Kinderteekeningen door den Heer J. van Bergeijk.

Donderdagavond 20 uur zal de Heer Jan van Bergeijk in het Natuurkunde-locaal van de A.M.S. een lezing houden over Kinderteekeningen.

Deze lezing, welke ook voor belangstellenden gratis toegankelijk is, wordt gegeven in verband met de thans gehouden tentoonstelling van Kinderteekeningen. Reeds eerder organiseerde de Curaçaose Vereniging voor Opvoeding en Onderwijs een tekententoonstelling.

Dit betrof toen een collectie afkomstig van leerlingen van kunstscholen op Jamaica en in Canada. Van deze tentoonstelling is een grote stimulans uitgegaan voor het tekenonderricht in ons staatsdeel.

Kunstscholen bezitten wij hier echter niet, zodat wat thans tentoongesteld is, het werk is van de leerlingen van onze gewone scholen. Zoals de Heer J. van Bergeijk reeds eerder opmerkte is hier evenwel werk bij, dat niet voor dat van de kunstschoolleerlingen behoeft onder te doen.

De pijlen wijzen aan hoe de Russen door de Krim naar Sebastopol trokken. Yevpatoriya, Simferopol en Feodosiya zijn reeds genomen volgens bovenstaand kaartje. Yalta werd later veroverd en heden wordt de verovering gemeld van Balaclava vlak bij Sebaspotol.

De Heer J. van Bergeijk, die bij uitstek vakkundig is op dit gebied zal nu spreken over het werk van onze eigen kinderen, waarvoor zij zich voor deze tentoonstelling hebben ingespannen. Waar het tekenonderwijs de vorming van het schoonheidsgevoel bij het kind beoogt, is dit een culturele taak van groot belang en wij twijfelen dan ook niet dat de uiteenzettingen van den Heer Van Bergeijk de belangstelling van het Curaçaose publiek zullen hebben. Het volgen van deze lezing zal bovendien een later bezoek aan de tentoonstelling zonder twijfel vruchtbaarder maken.

FEEST VAN PUERTORIKIJNEN.

Op Zondag 7 Mei aanstaande zal des avonds in het Fort Amsterdam (of Waterfort) een feest gehouden worden door de Puertorikijnse officieren en manschappen alhier, hetwelk een echt Latijns karakter zal dragen. Het plan bestaat om uitnodigingen te zenden aan verschillende inwoners van Curaçao, teneinde de gastvrijheid, welke de Puertorikijnse troepen alhier hebben ondervonden, te beantwoorden. De atmospheer, de versieringen, de muziek, alles zal „Latijns-getint" zijn. De feestavond gaat uit van den bevelvoerenden officier, de officieren en manschappen van het Bataljon Infanterie en het Commando Kust-Artillerie, onder de leiding van Mejuffrouw Dorothy J. Dekker, de officiële gastvrouwe voor de Noordamerikaanse strijdkrachten op Curaçao.

Een der voornaamste attracties van de avond zal een radio-uitzending zijn, welke zal kunnen worden beluisterd door de familieleden der manschappen op Puerto Rico. Een bekende band zal speciaal voor de gelegenheid van Puerto Rico overkomen, teneinde voor het „Latijnse rhythme" te zorgen.

PORTUGESE ARBEIDERS.

Dezer dagen zijn hier ongeveer 1200 Portugezen aangekomen, allen als arbeiders in dienst van de C.P.I.M. Deze mensen komen van Madeira en zullen worden gebruikt voor de nieuwbouw, welke met de uitbreiding van het bedrijf gepaard gaat. 600 Van deze mensen waren vroeger reeds werkzaam op Curaçao. Er zijn ongeveer 200 bedreven vakmensen onder.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **Onderwijzers-vereniging Don Bosco:** Hedenavond om 20 uur feestvergadering in de club van San Mateo.

ARUBA JRS., DE SOFTBALL KAMPIOEN VAN ARUBA.

Voor het eerst op Curaçao.

Men schrijft ons:

De Aruba Jrs. zal ten gast zijn bij de S.C. Independiente. Zij is Softball-kampioene van Aruba sedert 1941. Versloeg alle Softballploegen van Aruba inclusief de Noordamerikanen van de Lago, de Militairen (Noordamerikanen) en de Lago Heights Club. Zij zal hier spelen tegen een selectie van de beste spelers van Curaçao uit de volgende verenigingen: Deportivo Venezuela, Kwiek, Caribe, Independiente en R.C.C.

In de voetbalcompetitie 1943 was zij No. 3, men komt voor deze gelegenheid met de allerbeste spelers van Aruba van welke 8 internationale cracks zijn. Wij zien namen bijv. van Gooy Franken in het doel, de doelverdediger, die wonderen deed in de voorlaatste wedstrijd tegen Curaçao.

Als fullbacks Julia en Martins Wout, beiden, die meegekomen zijn in het Arubaans elftal, waar Wout volgens vele meningen een der beste spil van de „vier landen" was.

Als rechtshalf zien wij de naam van Paulina Jr., den kleineren broer van den linksbuiten, die zoals zijn broer geen onbekende van onze voetbalwereld is. Als spil zien wij Humberto Panneflek, de all-round sportsman van Curaçao, die in 1942 naar Aruba is vertrokken. Het zal velen, die hem altijd in voorhoede linie gezien hebben, verwonderen hem als achterhoede te zien, maar naar men Aruba bericht, is hij een der beste „centerhalf", die zij daar gezien hebben. Als rechtsbuiten Charlie Becker, ook een crack van Curaçao en Aruba, die omdat hij twee weken geleden vader was geworden, geen deel kon nemen aan de vierlandenwedstrijden.

Als linksbinnen zien wij Franken Jrs, een kleineren broer van Gooy. Als middenvoor Chas. Menelio Loefstok, die naar men zegt, een „lange afstands kanon" in de voeten heeft, Linsbinnen Edmundo Kemp, een der beste spelers van de laatste internationale tournooi en als linksbuiten Paulino.

Ook in Basketball hebben de Aruba Jrs. op Aruba een goede naam; zij staat als no. 3 op de competitielijst 1943. De spelers komen hier aan op Vrijdag 28 April om 16.30 uur, waarna zij diezelfde avond een wedstrijd zullen spelen tegen een vijftal van Suffisant op Suffisant. Naar men zegt, bestaat er de gelegenheid, dat zij ook een Basketballwedstrijd zullen spelen tegen een combinatie R.C.C.-Independiente, zeker is het nog niet, maar in ieder geval zullen wij u op de hoogte houden.

OFFICIëLE BEKENDMAKINGEN.

Verlof: U. van Breet, adjunct-commies op de bureaux van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister op Aruba, 4 weken vrijstelling van dienst en met vergunning deze vrijstelling van dienst geheel of gedeeltelijk op Curaçao door te brengen ingang 3 Mei 1944.

Overplaatsing: Mej. M. A. Vervuurt, tijdelijk onderwijzeres 2de klasse aan Julianaschool voor Mulo, te Oranjestad op Aruba naar de Wilhelminaschool voor Mulo alhier.

Waarneming: M. P. B. Gorsira, Referendaris ter Administratie van Financiën is aangewezen om gedurende de afwezigheid van den Administrateur van Financiën, dezen te vervangen.

Werkzaamstelling: Mevr. J. Zeelander-Witteboon, ter Gouvernements-Secretarie; H. W. H. van der Loos, op het Bureau voor Sociale en Economische Zaken, standplaats Aruba en tijdelijk belast met de werkzaamheden van assistent-controleur voor Economische Zaken.

Benoeming: A. C. Isenia tot tijdelijk veldwachter alhier.

Eervol ontslag aan: J. B. Coker, tijdelijk hulpcommies der belastingen op Aruba, op zijn verzoek; H. A. Esser, werkzaamgesteld op het Bureau voor Sociale en Economische Zaken standplaats Aruba, en tijdelijk belast met de werkzaamheden van assistent-controleur voor Economische Zaken, op zijn verzoek; Mevr. C. A. Verwoerd-Zeppenfeldt tijdelijk onderwijzeres 4de klasse aan de Emmaschool voor G.L.O.B. alhier, op haar verzoek, ingang 1 Mei 1944.

De Gouvernements-Secretaris,
C. F. Gronemeijer.

HET HAITIAANSE ELFTAL.

De Haïtiaanse pers heeft zich zeer terneergeslagen getoond over de geleden nederlaag van het Haïtiaanse elftal en wijdt dit verlies ten dele aan de offside bal en aan de ongewoonte van het elftal om tegen de passaat te spelen. Zij ziet echter wel in, dat het Haïtiaanse elftal niet zo sterk is als het Curaçaose en zeer sportief wordt uit deze nederlaag de les getrokken, dat het nog meer en nog energieker moet worden geoefend (Aneta).

HULDE AAN NEDERLAND EN BELGIë.

Tijdens de persconferentie te Caracas gehouden ter gelegenheid van de Pan-Amerikaanse dag heeft de Minister van Buitenlandse Zaken van Venezuela Caracciolo Parra Perez hulde gebracht aan Nederland en België en andere landen, die de bevrijding verbeiden (Aneta).

DENEN STAKEN.

Een Zweeds nieuwsagentschap deelde mede, dat de Duitsers de staat van beleg hebben afgekondigd in Sonderborg, een fabriekstad van 40.000 inwoners in het Zuiden van Jutland, nadat de Denen aldaar met een algemene staking begonnen. Een incident waarbij een Deen gedood werd en twee gewond werden, gaf aanleiding tot de staking. (Stockholm, (AP) 18.4).

HAITI GAAT GRONDWET WIJZIGEN.

Dinsdag 11 April hebben Kamer en Senaat van Haïti een motie aangenomen ter wijziging van de Grondwet; deze wijziging schijnt vooral ten doel te hebben de huidige regering te versterken. Men hoopt op deze wijze de plannen, welke nu nog in een beginstadium verkeren onder de huidige regering ten uitvoer te brengen (Aneta).

NEDERLANDSE CONSUL ONTSLAGEN.

De Regerings Voorlichtingsdienst uit Londen bericht, dat den Nederlandsen consul A. Terkuhle te New Orleans op verzoek ontslag verleend is (Aneta).

Waar de Russen voortstormen: op de Krim, in Bessarabië, Roemenië en Boekovina. De gebroken lijn geeft ongeveer de ligging van het slagfront aan. De gebroken pijl met het vliegtuig-teken wijst naar Constanza waar de Russen weer [illegible] luchtaanvallen gedaan.

De voedingswaarde van het Curaçaose volksvoedsel,

door

B. H. J. HOFSTEE.

I. Doel van het onderzoek.

Tot dusverre berustten meningen over tekorten aan bepaalde bestanddelen van het Curaçaose volksvoedsel slechts op klinische indrukken van verschillende medici. Min of meer nauwkeurige cijfers hierover stonden echter nog niet vast. Het doel van dit onderzoek was daarom:

A. na te gaan, met welke voedingsmiddelen, naar aard en hoeveelheid, de Curaçaose cunucubewoner zich voedt (**menu**),

B. de **voedingswaarde** van dit voedsel te bepalen en te vergelijken met de waarden, die de moderne voedingsleer als gewenst, resp. minimaal aangeeft.

II. Werkwijze.

A. **Menu.** Banning geeft in een proefschrift (1931) over de Voeding te Zaandam verschillende methoden aan om te komen tot het verbruik per hoofd van de verschillende voedingsmiddelen en gebruikt tenslotte de methode van het **gezinsonderzoek.** Ook hier werd deze methode, hoewel in gewijzigde vorm, gezien de aard van de bevolking, toegepast.

Om een zo nauwkeurig mogelijk gemiddelde te krijgen werd het onderzoek over een groter aantal personen verricht. Het onderzoek van Banning nl. omvatte 33 gezinnen (131 personen). Dit onderzoek omvat 75 gezinnen met 566 personen. Een groot voordeel zonder welk dit onderzoek waarschijnlijk toch nog geen betrouwbare resultaten zou hebben afgeworpen was de betrekkelijk geringe variatie in de voeding van de gezinnen onderling.

Zonder in dit kort bestek in te gaan op alle mogelijke voorzorgen die werden genomen om de uiteindelijke cijfers zo nauwkeurig mogelijk te doen zijn, werd in grote trekken te werk gegaan als volgt:

In de gezinnen werd door persoonlijke mondelinge informatie opgave verkregen van de wekelijkse inkoop van voedingsmiddelen aan de hand van een voedingslijst, die van te voren was opgesteld naar inlichtingen van verschillende op Curaçao geboren en getogen personen. Deze lijst werd in de loop van het onderzoek hier en daar aangevuld en verbeterd.

Gevraagd werd naar aantal, leeftijd, werkkring enz. van de gezinsleden, waarbij rekening werd gehouden met gedeeltelijk buitenshuis etenden. Verder werd rekening gehouden met de afval en met het door de huisdieren verbruikte.

De onderzochte gezinnen wonen op zo regelmatig mogelijk over het 2e en 3e district verspreide plaatsen. Ook werden de informaties zoveel mogelijk over het hele jaar (1943) verdeeld; dit om invloed van afstand van de stad, jaargetijde enz. op het gemiddelde uit te sluiten.

Door de betreffende districtsmeesters werd welwillend toegestaan, dat bij dit gezinsonderzoek steeds een veldwachter, die het papiaments volkomen beheerste en dikwijls de gezinnen persoonlijk kende, aanwezig was.

De onderzochte gezinnen behoren niet tot de meest welgestelde, doch ook niet tot de armste.

De verkregen lijsten tenslotte, werden beoordeeld op betrouwbaarheid naar a. de indruk, b. de caloriewaarde (d.i. de hoeveelheid verbrandingswarmte dus de hoeveelheid lichaamsenergie, die een bepaald menu kan ontwikkelen).

Maakte dus het geheel een onbetrouwbare indruk, of had de lijst een abnormale caloriewaarde, zonder dat daarvoor bepaalde oorzaken (b.v. doordat enkele gezinsleden zware lichamelijke arbeid verrichtten) waren aan te wijzen, dan werd de lijst geëlimineerd. De verkregen lijsten zijn dus naar betrouwbaarheid **geselecteerd.**

Door optelling van de lijsten nu, werd het gemiddelde menu per „man" per week berekend, waarbij vrouwen en kinderen tot „mannen" werden omgerekend volgens voor ieder voedingsonderdeel min of meer vaststaande getallen.

Om de verkregen cijfers nog eens op juistheid te controleren, werden de lijsten in 3-series gesplitst en van iedere serie apart het gemiddelde berekend. Uit het betrekkelijk geringe verschil in deze series onderling en uit enkele frappante overeenkomsten met elders gevonden waarden (zie volgende hoofdstuk) werd de conclusie getrokken, dat met, althans voor het doel van dit onderzoek, voldoende nauwkeurigheid was gewerkt.

B. Voedingswaarde.

De voedingswaarde van een bepaald menu kan heden ten dage nog slechts beoordeeld worden naar:

a. de caloriewaarde en het gehalte b. eiwit; c. vitamine A; d; vitamine B1; e. vitamine B2; f. vitamine C; g. calcium; h. phosphor; i. ijzer, afgezien van een beoordeling naar de indruk van de hoeveelheid celstof (en andere de darmperistaltiek regelende stoffen) en het gehalte aan enkele andere bekende vitaminen en mineralen, waarvan het gehalte van de diverse voedingsmiddelen nog niet geheel bekend is, noch optimale of minimale waarden vaststaan. Ook voor een gunstige verhouding van de verschillende voedingsbestanddelen (vitamine B1 — koolhydraten?), staan nog geen getallen vast, zodat ook hier slechts sprake is van een indruk.

De voedingswaarde, voorzover dat dus mogelijk is, werd berekend naar een tabel in hoofdzaak opgesteld naar gegevens van H. C. Sherman en wat betreft Vitamine C ook naar eigen bepalingen. Voor vitamine C nl. was het gewenst hier terplaatse enkele bepalingen te doen, aangezien dit vitamine van de tot dusverre bekende het meest voor ontleding vatbaar is en dus niet altijd kan worden aangenomen, dat de getallen van Sherman, die beschouwd kunnen worden als gemiddelde voedingswaarden van voedingsmiddelen zoals ze op de markt komen, ook gelden voor diezelfde voedingsmiddelen als ze op Curaçao zijn ingevoerd (transport, hogere temperatuur enz.). Bovendien kon in de beschikbare literatuur niet altijd het vitamine C gehalte worden gevonden. De bepalingen werden uitgevoerd volgens de methode Van Eekelen (diss. 1936).

Uit de resultaten van deze bepalingen bleek tevens, **dat het gehalte aan vitamine C van op Curaçao verbouwde groenten en vruchten niet afwijkt van de getallen die Sherman geeft en die beschouwd kunnen worden als gemiddelden van honderden bepalingen over de hele wereld.**

Nadat dus met behulp van de verzamelde gegevens het gehalte van het gemiddelde menu aan de genoemde onmisbare voedingsbestanddelen was berekend, werden deze waarden vergeleken met elders gevonden getallen en met de door het „Committee on Foods and Nutrition", National Research Council (U.S.A) aanbevolen dagelijkse doses.

III. Resultaten.

A. **Menu.** Het bleek, dat de Curaçaose cunucubewoner zich in hoofdzaak voedt met foenchi, suiker, brood, olie en bonen; verder met rijst, bananen, vlees en vis, margarine en reuzel, terwijl melk en boter op het tweede plan komen en andere groenten en vruchten dan bonen en bananen een zeer gering deel van het menu uitmaken.

Hieronder volgt een vergelijking van de verdeling van de calorieën van het gevonden menu over de verschillende voedingsmiddelen met een dergelijke verdeling (%) van het menu van 26 N.O. — Centraal-Amerikaanse families (U.S.A., voorjaar 1935 onderzoek Stiebeling en Phipard), die per week $ 1.88 — $ 2.49 uitgeven aan voeding (het gevonden Curaçaose menu kost per week plm. ƒ 5.00).

	Amerika	Curaçao
I. Graanproducten	18.1	46 (hoofdz. maïs en brood)
II. Melk, kaas en boter	17	4.3
III. Groenten en vruchten	19.9	13.6
a. Bonen en erwten	0.9	7.5
b. Aardappelen	2.2	0.9
c. Andere gr. en vr.	16.8	banaan 3.6, rest 1.6
IV. Vetten en olie	5.6	11
V. Suiker	3.4	15.6
VI. Vlees en vis	24.2	7.2
VII. Eieren	5.4	0.66
VIII. Diversen	6.4	1.6

Hierbij valt direct op, dat deze verdeling bij het Curaçaose menu veel ongustiger is, daar hier het % van de zg. „protective foods", zijnde zuivelproducten, eieren, groenten en vruchten veel lager is.

Hoewel de post groenten en vruchten niet zo heel ongunstig afsteekt bij het Amerikaanse menu, blijkt bij nadere beschouwing, dat dit in hoofdzaak zijn oorzaak heeft in de vrij grote hoeveelheid bonen en bananen die genuttigd worden, waardoor toch het geheel eenzijdig blijft. Desondanks moeten deze twee posten als enige van de weinige lichtpunten in dit menu worden beschouwd, daar zij, althans enigszins, tegemoet komen aan de tekorte van foenchimeel, suiker, brood en olie.

B. Voedingswaarde.

a. caloriewaarde.

Gevonden plm. 3100 calorie per „man" per dag.

Banning vond in 14 arbeidersgezinnen te Zaandam een gemiddelde van 3290. Het gemiddelde van 224 Amerikaanse menu's was 3256 calorie. Het Committee on Foods and Nutrition geeft 3000 calorie aan. De caloriewaarde van het gevonden gemiddelde menu van de 75 onderzochte gezinnen mag dus als voldoende worden aangemerkt, zodat van ondervoeding in de zin van te weinig voedsel geen sprake is.

b. eiwit.

Gevonden plm. 85 gram per „man" per dag.

Dit bestaat voor plm. 40% uit dierlijk eiwit. Hiervan wordt plm. 20% door vlees, plm. 15% door vis en plm. 5% door eieren en melk bijgedragen.

Banning vond bij 14 arbeiders gezinnen te Zaandam 92 gram eiwit, waarvan plm. 50% dierlijk eiwit; echter werd 27% van het totaal eiwit verschaft door melk en eieren. Bij 224 Amerikaase families was dit getal 17%. Hoewel dus het gehalte aan eiwit quantitatief niet te laag is. (Rubner vond voor Japan 81, Duitsland 87, Frankrijk 88 enz. en het meer genoemde Committee on Foods and Nutrition geeft 70 gram aan) en ook het percentage dierlijk eiwit volgens Rubner, die hiervoor 33% eist, voldoende is, is dus toch het % van de meest hoogwaardige eiwitten, nl. die van eieren en melk in vergelijking met elders gevonden getallen laag te noemen. Mag men dus het eiwitgehalte van het Curaçaose menu niet onvoldoende noemen, toch zou op zijn minst kunnen worden beweerd, dat dit menu voor dit bestanddeel voor verbetering vatbaar is.

c. Vitamine A.

Gevonden plm. 2350 Intern. Eenheid per „man" per dag.

Het Committee on Foods and Nutrition beveelt 5000 I. E. aan, terwijl Booher als minimum ter voorkoming van nachtblindheid bij 5 volkomen gezonde volwassenen vond 1750 tot 3850 I. E., indien het werd gegeven als vitamine A en 3010 tot 72101, E., indien gegeven in de vorm van carotine opgelost in katoenzaadolie. Bedenkende dat vitamine A in het Curaçaose menu in hoofdzaak uit carotinen wordt verkregen, dan is 3000 I.E. als minimum niet te laag te noemen, zodat het Curaçaose menu onvoldoende is voor vitamine A.

d. Vitamine B1.

Gevonden 1.5 mg. per „man" per dag.

Onderzoekingen van de laatste jaren (na 1938) hebben aangetoond, dat een geringere dosis dan 1.5 mg. per dag, hoewel nog voldoende om duidelijke verschijnselen van beri-beri te voorkomen, toch op de duur ongunstig werkt, zowel geestelijk als lichamelijk. De gevonden dosis is dus juist het minimum. Daar bij komt nog dat het koolhydrategehalte van het Curaçaose menu zeer hoog is, wat een groter verbruik van vitamine B1 met zich mede brengt. Het genoemde Committee beveelt resp. voor een matig en een zeer actief man 1.8 en 2.3 mg aan.

De gevonden vitamine B1 opneming moet dus, hoewel misschien niet als onvoldoende, dan toch als matig worden beschouwd.

e. Vitamine B2.

Gevonden 1.1 mg. per „man" per dag.

Uitsluitsel gevende proeven ter bepaling van de minimum hoeveelheid van dit vitamine zijn nog niet genomen, hoewel hier en daar getallen van plm. 2 mg. worden genoemd. Het Committee on Foods and Nutrition beveelt aan 2.7 en 3.3 mg. resp. voor een matig en een zeer actief man, zodat 1.1 mg. waarschijnlijk veel te laag is.

f. Vitamine C.

Gevonden 20.5 mg. per „man" per dag.

Als minimale dosis om scheurbuik te voorkomen is gevonden 25 tot 30 mg. Het Committee on Foods and Nutrition beveelt 70 mg. aan. Van Eekelen berekende uit de voedingslijsten van Banning het vitamine C gehalte van de Zandaamse voeding en vond dit variëren tussen 40 en 155 mg. per „man" per dag. Door een proef met zichzelf kwam hij tot een verbruik van plm. 50 mg. per dag. Uit dit alles blijkt, dat een vitamine C toevoer van 20.5 mg. per dag onvoldoende is.

g. calcium.

Gevonden 0.248 gr. per „man" per dag.

Als minimum wordt aangenomen plm. 0.750 mg. per dag. Uit de voeding alleen krijgt deze bevolking dus niet voldoende calcium. Nu is het echter moeilijk te bepalen hoeveel calcium wordt opgenomen met het drinkwater, dat o.h.a. zeer sterk kalkhoudend is, aangezien meestal putwater wordt gedronken. Het is daarom zeer wel mogelijk, dat het tekort aan kalk in de voeding ruimschoots wordt aangevuld door het drinkwater.

h. phosphor.

Gevonden 0.485 gr. per „man" per dag.

Dit moet ook ten minste 0.750 gr. zijn. Hier en daar vindt men zelfs 1.00 gr. als minimum aangegeven. Het Committee on Foods and Nutrition geeft hiervoor geen getal.

Het phosphor gehalte van dit menu is dus zeer waarschijnlijk te laag en het is de vraag of dit door het drinkwater wordt aangevuld.

i. ijzer.

Gevonden bijna 15 mg. per „man" per dag.

Het Committee on Foods and Nutrition beveelt 12 mg. aan, zodat het ijzergehalte voldoende is.

In het kort samengevat kan de voedingswaarde van het gemiddelde menu dus beoordeeld worden aan de hand van het volgende:

a. caloriewaarde ......voldoende
b. eiwit .... matig
c. vitamine A ......onvoldoende
d. vitamine B1 .... matig
e. vitamine B2 (G) onvoldoende
f. vitamine C.......onvoldoende
g. calcium .... voldoende?
...h. phosphor ...... onvoldoende?
i. ijzer.................voldoende.

Sport - Rubriek.

Officiële Mededelingen van „De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD UITSLAGEN

Competitie Reserve A-Klasse:

Independiente 2 — Jong Curaçao 2 Niet doorgegaan.

Competitie Reserve B-Klasse:

Veendam 2 — Scherpenheuvel 2 0—0.

WEDSTRIJD PROGRAMMA

Het wedstrijd-programma, zooals gepubliceerd in het Officieel Orgaan van den 5den April 1944, blijft voorloopig ongewijzigd. De wedstrijd Jong Holland Jrs. — Scherpenheuvel Jrs. te spelen op 30 April 1944, zal plaatsvinden op het terrein Scherpenheuvel.

HET BESTUUR.

WIJ ONTVINGEN

De Sneeuwbal, door **Simon Koster,** uitgegeven door Querido te New York, $ 2,50, 272 blz.

De scenario-schrijver van ,Dood Water', weike mooie film de meesten onzer zich nog zullen herinneren, heeft thans weer een roman uitgegeven. Het handschrift was juist klaar voor de oorlog en de oprichting van Querido te New York heeft het mogelijk gemaakt dit in den vreemde, maar in de moedertaal in het licht te geven.

Deze roman is niet Kosters eerste roman, maar het boek verraadt toch, dat de schrijver vermoedelijk meer op de film, of wil men toneel, is ingesteld, dan op de beschrijvende roman. In felle kleuren weet hij zijn scènes te schilderen; ze zijn hoofdstukjes van nog geen tien regels in dit boek; de gehele mise-en-scène in dit werk verandert bijna per bladzijde en deze verandering is immer radicaal; de ietwat sentimentele inslag, die vaak een film doet slagen, ontbreekt hier niet; de fijne waarnemer weet het effect te schilderen van op een winteravond in bed te liggen en het licht van een fietslantaarn langs het plafond te zien schuiven. Daarbij heeft Simon Koster een zo vlotte journalistieke pen — of werkt hij al gelijk zijn Noordamerikaanse confrères met een secretaresse? — dat slechts weinigen dit boek ter zijde zullen leggen vooraleer zij het geheel hebben uitgelezen.

Herman Brouwers' vriend wordt vermoord; Brouwers denkt zich de ellende in van het huisgezin van den moordenaar die uit wanhoop handelde. Hieruit ontstaat een conflict, dat ten gevolge heeft, dat Brouwers een plan van wereldhervorming concipieert, dat als een soort sneeuwbal-organisatie de gehele wereld binnen het jaar moet verbeteren. Brouwers baseert zich hierbij — de grote psychologische fout — op de veronderstelling, dat de mens ten goede geneigd is en komt dan ook telkens voor de meest onverwachte en gecompliceerde verwikkelingen te staan.

Op meesterlijke wijze weet Kosters deze uit te spinnen en tenslotte ziet men op het doek — want werkelijk, al lezend krijgt men de indruk in de cinema te zitten — het knaapje Robbie die in de winter op wandeling is geweest en een sneeuwbal voor de huishoudster heeft willen medenemen. „Het had Brouwers een steek in het hart gegeven, toen het kind zijn verkleumd handje had opengemaakt en er nog slechts een klein, goor, armzalig stukje ijs in was overgebleven. Was het hèm, met zijn sneeuwbal anders gegaan?"

Dat er weer boeken in het Nederlands verschijnen, is van groot belang. Dit boek is keurig uitgegeven en de correctie van het Nederlands, ongetwijfeld een moeilijk vraagstuk in Noord-Amerika is voortreffelijk.

„Jong Suriname" is weer met een interessant nummer verschenen, waarin o.a. de redevoering van den Heer Frederick Lim Apo, Onder-Voorzitter der Staten van Suriname, is opgenomen. Deze rede werd door den Heer Lim Apo uitgesproken in de J.P.F.-Club bij zijn doorreis naar de Verenigde Staten en een uittreksel ervan werd op 12 April jl. door ons gepubliceerd.

De Heer D. A. Samson vervolgt de reeks over „Persoonlijkheden uit het heden en verleden van Suriname". Ditmaal gaat het lezenswaardig artikel over Dario Saavedra (eigenlijke naam Daan Samuels), een Surinaamse Jood, die wereldvermaardheid genoot als concertpianist. Reeds op vierjarige leeftijd kwam een buitengewone aanleg voor het klavier bij den artist te voorschijn. Hij genoot zijn opleiding o.a. van den Surinaamsen musicus J. N. Helstone voor wien juist dezer dagen in Suriname en ook op Curaçao en Aruba gelden ingezameld worden om een monument op te richten. Op aanraden van Helstone werd Daan naar Duitsland gezonden. Hij kwam op het conservatorium te Leipzig en ging later naar Berlijn waar hij op het conservatorium een aanstelling kreeg als leraar. Later op tournée werden vele en grote successen behaald door Dario Saavedra, maar natuurlijk kwam het hoogtepunt van zijn succes in zijn geboortestad Paramaribo waar hij letterlijk onder de bloemen bedolven werd.

Het was naar Paramaribo, dat de pianist-componist terugkeerde toen hij het einde van zijn levensdagen in 1909 voelde naderen maar vóór zijn aankomst reeds overleed hij aan boord van de Willem III van K.W.I.M .

A.J.S. schrijft „Iets over de bevolking van Suriname", een stuk met vele cijfers en jaartallen

Een aardig stuk, getiteld „Gloria Transit" van „Eljee" (blijkbaar een dame), geeft een beeld van de veranderingen die de laatste tijd in Suriname hebben plaats gegrepen. „Een klein beetje geschiedenis" handelt eveneens over Suriname en „Eljee" komt dan nog terug met een gedicht over „Pasen".

Een verslag over het afscheid van den Heer A. Breeveld, die als Zendeling van de Evangelische Broedergemeente te Paramaribo vertrokken is, besluit dit nummer van 14 April.

Journalistiek Leven in Curaçao.

39.

Voor een oppositie-blad was zeker plaats op Curaçao, daar het immer een teken van de gezondheid ener democratie is, dat ook minderheidsgroepen zich vrijelijk kunnen uiten. Dat zulk een minderheidsgroep dit in wat felle bewoordingen moet doen teneinde gehoord te worden begrijpt men ook. Jammer is het daarom, dat het blad Curaçao van de aanvang af zichzelf een antipapistisch cachet verleend heeft, waardoor het aan gezag verloor, juist in de kringen, welken het op vermeende misstanden wilde wijzen. Reeds het eerste nummer geraakte slaags met de Amigoe di Curaçao, die reeds in zijn editie van 10 December 1938 zo verbolgen was, dat het blad verklaarde het weekblad Curaçao niet te zullen bestrijden. Enkele uitzonderingen daargelaten dat beide periodieken slaags raakten, is de Amigoe-redactie hierbij gebleven, ook al heeft het blad Curaçao met evengrote hardnekkigheid jaar in, jaar uit de artikelen van de Amigoe di Curaçao bestreden, zijn redacteuren aan de kaak gesteld en van tijd tot tijd venijnige steken onder water gegeven, die overigens vaak getuigden van grote geestigheid. Het blad is blijven strijden tegen het kiesreglement, doch begon al spoedig artikelen op elk gebied te publiceren. Als zodanig had het zeer een plaats in de Curaçaose samenleving, doch helaas heeft het door terug te gaan naar een ouderwets stelsel van bestrijding, zichzelf veel kwaad gedaan.

HOOFDSTUK VII. NAAR DE DAGBLAD - PERS.

Op 3 November 1919 schreef — bien étonnés de se trouver ensemble — Casten David Meyer een brief aan Pater Ambrosius P. Euwens O. P., waarin hij schrijft: Met genoegen voldoende aan U.Z.E.w.'s verzoek vervat in uw schrijven d.d. eergisteren, deel ik u hierbij mede, dat een ...... (volgt een stuk over Artesische putten) ...... Verder gevolg gevende aan uw verzoek doe ik u ingesloten toekomen een door een mijner letterzetters een paar jaren geleden opgemaakte lijst van de in de kolonie verschenen nieuwsbladen, waarvan ik een of meer nummers bezit. Tot mijn leedwezen kan ik niet instaan voor de volledigheid daarvan en laat mijn gebrekkig gezichtsvermogen mij niet toe van al die bladen de data van uitgaaf en staking te weten te komen en u op te geven".

Curaçao's eerste dagblad in 1884 of 1885.

De bijgevoegde lijst bevat 30 titels en eindigt met La Luz, dat in onze lijst nummer 71 is, zodat de onvolledigheid van Meyers opsomming wel zeer duidelijk is. Het is jammer dat Meyer geen gelegenheid had althans van deze 30 bladen de gegevens te noteren, want Meyers verzameling schijnt verloren gegaan te zijn na zijn dood.

Als achtste nummer op zijn lijst noteert Meyer **El Diario** 1884, welk blad nr. 23 in onze Curaçaose lijst is. Geen enkele biezonderheid omtrent dit blad is ons bekend geworden. Uit de titel zou men evenwel geredelijk afleiden, dat het elke dag verscheen, hoewel de titel van een blad op Curaçao vaak misleidend is. Als El Diario echter dagelijks verschenen is, dat in het het eerste dagblad van Curaçao geweest; dat was dan in 1884.

Historische zekerheid heeft men omtrent **Express Office** (nr. 30), dat in elk geval in 1885 dagelijks werd uitgegeven door den Jood Josias P. Fidanque en misschien al in 1874 bestond, in welk jaar het door Willem M. Hoyer gesignaleerd wordt in zijn artikel in La Prensa van 9 April 1934. Hoyer geeft voor 1874 als uitgever (-redacteur?) op Abraham Namias de Crasto. Uit een stuk in de Amigoe di Curaçao van 30 December 1933 (bijblad) blijkt dat Jossy M. L Maduro reeds voor hetzelfde probleem stond. De Heer Maduro noemt Express Office van 1874, maar zegt dat het op Aruba verscheen. Hij vraagt of iemand hem kan inlichten, of dit Express Office van 1874 van Aruba (hij noemt ook Abraham Namias de Crasto (mogelijk hetzelfde is als Express Office van 1885 van Curaçao, Daar niemand hem kon inlichten, zal dit vraagstuk wel voorgoed onopgelost blijven en is de vraag of Aruba of Curaçao de eer hebben het eerste dagblad te hebben gewiegd, eveneens niet meer op te lossen.

Het Express Office van 1885 veranderde in het bekende blaadje **Oficina Maritima**, (nr. 36) het kleine dagblaadje van 23 x 32 cm. dat 18 jaren lang de nieuwsvoorziening op Curaçao regelde.

De kop van dit miniatuur-dagblaadje luidde:

OFICINA MARITIMA

Movimiento del Puerto, Noticias y Anuncios

Director J. P. Fidanque, Calle del Comercio nr. 35

Curazao, Agosto 16 de 1886 — del 14 a las 9 a.m. a hoy 9 a.m.

De laatste regel wisselde natuurlijk met de dag. Men ziet eruit, dat het nieuws op het uur vastgesteld werd, de limiet, zoals dat nog heden in de krantentaal heet, al zet men die niet meer aan de kop. In drie kolommen moest Fidanque alles bergen.

De eerste kolom bevatte het nieuws, dat later door de Compagnie française des cables télégraphiques, de „Franse kabel" geleverd werd. Soms bleef er dan nog ruimte over voor een artikeltje en de rest bevatte scheepstijdingen en advertenties. De rubriek scheepstijdingen was verdeeld in „Entradas", „Salidas" en „Para Partir".

Soms kwam er nog een officiële aankondiging bij. In de advertenties valt het op, wat telkens opvalt aan wie de oude kranten van Curaçao doorziet, dat er zo veel wijn te koop wordt aangeboden.

Fidanque was een Jood en gelijk vroeger opgemerkt, in de Curaçaose persgeschiedenis is het slechts eenmaal voorgekomen, dat een Jood de objectiviteit verloor. Fidanque stond uitnemend aangeschreven bij allen. Op 18 April 1896 schreef de Amigoe di Curaçao, dat Oficina Maritima „gewoonlijk snel- en welingelicht is".

Dit dagblaadje had één zwakke zijde en dat was het euvel, waaraan vrijwel alle persproducten mank gingen op Curaçao: het was te nauw verbonden aan den persoon van den uitgever, die meestal tevens nog redacteur was bovendien. Had dit vaak ten gevolge, dat het blad te persoonlijk werd, erger was het dat de meeste bladen die het wat langer uithielden, ten grave daalden met hun uitgevers. In de nacht van Woensdag 28 op Donderdag 29 Augustus 1901 stierf, gelijk uit de Amigoe di Curaçao van 31 Augustus 1901 blijkt, de Heer Josias P. Fidanque plotseling. Als directeur trad na hem nog wel op A. Hendrik Senior en als administrateur Arturo J. Fidanque, maar het bleek, dat de levenskracht was heengegaan. In de loop van het volgende jaar, in 1902, hield het op te verschijnen.

Het eerste duurzame dagblad van Curaçao had bestaan. Evenals met de weekbladen, zouden er nog vele komen, van welke het 'fuerunt' gezegd kan worden.

(Wordt vervolgd).

De Redactie blijft aanvullingen en verbeteringen op prijs stellen. Ook vooral biographische gegevens. Heeft er bijv. iemand gegevens omtrent het leven van Casten David Meyer en Eduard Meyer?